

βελτίωσιν τοῦ ὁποίου εἶχε φρονίμως συνδράμει, εἰς τὰ δημοκρατικά συνέδρια, μετὰ τοῦ Στεφάνου Δυμόντου (1) τοῦ σοφοῦ νομοδιδασκάλου τῆς Γενεύης· τοῦτο ἐξήντησε τὰς δυνάμεις του, καὶ τὴν 25 Ἰουνίου 1842 ἡ Γενεὴ ἀπώλεσεν ἐν τῶν ἐνδοξοτέρων αὐτῆς τέκνων.

ΔΟΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

ΚΕΡΑΜΕΥΤΙΚΗ.

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΛΓΓΕΙΩΝ.

Ἡ γένεσις τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γραφικῆς τέχνης προεκάλεσε συζητήσεις ἀγόνους, αἵτινες ἐδύναντο ν' ἀποδειχθῶσιν ἐπωφελεῖς, ἐὰν ἀντὶ ν' ἀνοίγωσι τὰ βιβλία, ἡρώτων τὰ μνημεῖα. Ὁ ῥίπτων βλέμμα ἐπὶ τῆς μετριωτάτης συλλογῆς ἀρχαίων ἀντικειμένων, ἐκ τιμαλφῶν λίθων, ἐξ ὀρειχάλκου, ἐξ ἐλέφαντος, ἐκπλήσσεται ἐκ τῆς συστηματικῆς χρήσεως, ἣν οἱ πάλαι τεχνῖται ἐποίουν μελῶν τινῶν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ ζώου, ἵνα δώσωσι ζωὴν εἰς τὰ τῆς καθημερινῆς χρήσεως πράγματα. Ἡ μέριμνα αὕτη τοῦ ἐμφυχοῦν, τοῦ προσωποποιεῖν τὴν νεαρὰν φύσιν, ὑπερισχύει πάσης ἄλλης. Ἴδε τὸν χρυσοῦν ἐκεῖνον ὄρμον, τὸν κεκοσμημένον διὰ τοῦ προσωπείου τοῦ Σειληνοῦ, τὰ ἐνώτια ἐκεῖνα τὰ παριστῶντα ἱπτάμενον Ἑρωτα ἢ Γανυμήδην ἀναρπαζόμενον ὑπὸ τοῦ αἵετος τοῦ Διὸς, τὴν καλαμίδα ἐκείνην τὴν ἐστεμμένην διὰ προτομῆς τῆς Ἀφροδίτης ἢ διὰ παλάμης. Τάχα ὁ καλλιτέχνης προδήλως δὲν προέθετο ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ καλὸν ἀντὶ τοῦ χρησίμου, τὸ πνεῦμα ἀντὶ τῆς ὕλης; Ἐνταῦθα κεφαλαί

ἵππου ἢ ἡμιόνου κοσμοῦσι τὰς χεῖρας πίθηκος, ἐκεῖ κεφαλὴ κριοῦ ἀποτελεῖ τὴν ῥάβδωσιν τῆς χειρίδος δεπάστρου ἢ τὴν δραγμὴν κατόπτρου ἔχοντος σχῆμα ποδὸς αἰγάγρου. Προκειμένου ν' ἀνευρεθῇ ὁ λόγος λαβίδος κύστου ποιοῦναι σκολιὰ ἔργα ζωδίων (*figures*) ἐχόντων συμπεπλεγμένους τοὺς βραχίονας ἢ ἀκροβάτου κυβιστῶντος. Τὰ σταθμά τοῦ ζυγοῦ, ἵνα ᾧσι μᾶλλον ἀπαράβιατα, παριστῶσι προτομὰς θεῶν καὶ Ῥωμαίων αὐτοκρατόρων· κεφαλαὶ κύκνων, ἐχόντων εὐκαμπτον καὶ χαρίεντα τὸν αὐχένα, συνενοῦσι τὴν ἐπιλαβὴν ἀγγείου πρὸς τὸ σῶμα, δάκτυλος κυρτωμένος ἀντικαθιστᾷ τὸν ἀρτῆρα, κωμικὸς δὲ καὶ χαίνων λέων κοσμεῖ τὸν ῥυμὸν ἀμάξης ἢ τὸ στόμιον τῆς ὑδρορρίζας.

Ὁ Κ. Φρειδερίχος, ὃν ὁ θάνατος ἀφῆρπασεν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης, ἐν τῇ εἰσαγωγῇ αὐτοῦ εἰς τὸν κατάλογον τοῦ μουσείου τοῦ Βερολίνου ἀφιέρωσε σελίδας τινὰς χαριέσσας πρὸς τὴν ῥοπὴν ταύτην τῆς γραφικῆς τέχνης. Εἰς τὸ πόνημά του ἐδύνατό τις νὰ δώσῃ μεγαλειτέραν ἔκτασιν, ν' ἀπλοποιήσῃ αὐτὸ δι' ἀναλόγων ἔργων, διὰ νέων ἀντιπαρθέσεων, δίχως νὰ προσθέσῃ οὐσιωδές τι, οὐδὲ νὰ μεταβάλλῃ τὴν δύναμιν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ καθ' ἡμᾶς σπεύδομεν νὰ ἐξετάσωμεν ζήτημα ὁμογενὲς οὐχ ἥττον ἐνδιαφέρον, τὸ δὲ ζήτημα τοῦτο θὰ ἐπιχύσῃ ἀπροσδόκητον ὥς ἐπὶ τῶν τεχνιτῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν καὶ θὰ ἐπιτρέψῃ ἴσως ἡμῖν νὰ διδῶμεν τὸ μυστήριον τεχνικῶν τινῶν μεθόδων, εἰς ὃ εἰσέτι δὲν κατῴρθωσαν νὰ εἰσδύσωσιν.

Α'.

Οἱ ἀρχαῖοι εἶχον τὴν ἐμφυτον ἐκείνην τῆς ποιήσεως αἴσθησιν, ἥτις τυγχάνει ὁ κλῆρος τῶν νέων πολιτισμῶν. Ὅλος ὁ βίος αὐτῶν ἦν ποιητικῶς ὀργανισμένος· ἐντεῦθεν δ' ἡ ἀνάγκη ἐκείνη, ἡ παρὰ πολλοῖς τῶν σοφῶν ἀνεξήγητος, τοῦ ν' ἀνάγωσιν εἰς τὴν τάξιν φυσικῶν ἀτόμων τὰ τῆς καθημερινῆς χρήσεως ἀντικείμενα, νὰ περιάπτωσι σῶμα,

τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· ἀλλὰ μετεβλήθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον. *A. Morin Histoire Politique de la Suisse. 11—265.*

(1) *Mignet-Notice.*

(ΟΜΗΡΟΣ ΦΥΛ. Γ.)

πρὸς δὲ καὶ καρδίαν εἰς τὴν σκέπουσιν αὐτοὺς οἰκίαν, εἰς τὰ πλοῖα ὧν ἐπέβαινον, εἰς τ' ἀμυντικά ὅπλα των, τὸ τόξον, τὸ ξίφος, τὸ δόρυ, τὸν πρόβολον, εἰς τὰ ἐργαλεῖα, εἴτε ξυλουργοῦ πέλεκυς ἐτύγχανεν, εἴτε ἄροτρον, εἴτε ἄτρακτος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν θεῶν αὐτῶν. Καὶ αὐτὴ ἡ γλῶσσα εἶχεν ὑποχωρήσει εἰς τὴν ποιητικὴν ἐκείνην ἀγωγὸν δύναμιν, ἀποδίδουσα εἰς ἕκαστον ἀντικείμενον γένος ὀρισμένον, ὡς ἂν ἤθελε νὰ συστήσῃ, ἐκτὸς τῆς ἀνθρωπίνου κοινωνίας, εὐρείαν πραγμάτων κοινωνίαν.

Ὅπως δὲ ποτε εἰς οὐδένα τῆς τέχνης καὶ βιομηχανίας κλάδον ἐδόθη τόση ὠθησις πρὸς τὴν προσωποποίησιν, ὅση εἰς τὴν κεραμεικὴν. Ἐν αὐτῇ ἡ φαντασία ἐλησμόνησε τὴν ἰδιότροπον λογικὴν της, ἀποδειχθεῖσαν ἀμελείκτον· ἡ δὲ σύγκρισις τοῦ σώματος τῶν ἀγγείων πρὸς τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀρμογὴν ἐπεδιώχθη καὶ ἐν ταῖς ἐλαχίσταις λεπτομερείαις οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ποιητῶν, οἵτινες ἐδικαιοῦντο νὰ πράξωσι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν βαναυσουργῶν, τῶν συνήθως μᾶλλον πεζῶν, οἵτινες ἐδημιούργησαν τεχνολογίαν ἀκριβῆ καὶ ἐνταυτῷ ποικίλην. Θέλω ἀποπειραθῆ νὰ συνοψίσω ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα στοιχεῖα· ἀλλ' ἀπαιτοῦνται ὁ νοῦς καὶ αἱ γνώσεις τοῦ Ἰακώβου Γρίμμ πρὸς συναρμογὴν ἀπάσης τῆς σποράδην εὐρισκομένης ὕλης καὶ παραβολὴν τῶν ἐλληνικῶν ἐθνῶν πρὸς τὰ τῶν ἐθνῶν τῆς αὐτῆς καταγωγῆς· πρὸς τὸ παρὸν δὲ ἀρκούμεθα ν' ἀντλήσωμεν ἐκ τῶν κλασσικῶν πηγῶν.

Γνωστὸν τυγχάνει ὅποιον ἐπενόησαν οἱ ἀρχαῖοι πλοῦτον τύπων, ὅποιαν ποικιλίαν σχημάτων διὰ τὰ ἐκ μετάλλου, ἀργίλου ἢ ὕλου ἀγγεῖα αὐτῶν. Εἰς ἕκαστον μέρος τὰ κεράμεια σκεύη καὶ ἀγγεῖα εἶχον τύπον ἴδιον μὴ ἀνευρισκόμενον ἀλλαχοῦ ἀπολύτως, ὅπως καὶ οἱ λίθοι καὶ τὰ ἐπιτύμβια, ἅτινα ἐπ' ἀόριστον διαποικίλλονται κατὰ τὴν χώραν καὶ μάλιστα κατὰ τὴν πόλιν ἐν ἣ ἀπαντῶνται. Κατὰ τὰ τέλη τῆς δευτέρας ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἡ τέχνη ἀπὸ

πολλοῦ εἶχε παύσει δημιουργοῦσα νέον τι, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐδύνατο νὰ λέγῃ εἰσέτι ὅτι μόνοι οἱ τύποι τῶν κυάθων ἦσαν ἀναρίθμητοι.

Οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν περιγραφὴν τῆς γενικῆς ὄψεως ἀγγείου τινὸς μετεχειρίζοντο τὰς ἐκφράσεις ἐκείνας, αἷς ἐχρῶντο προκειμένου περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἢ τοῦ ζώου. Τὸ ἀγγεῖον εἶχε τὸν τύπον του, τὸ σχῆμά του, τὴν μορφήν του, ὅπως καὶ τὸ ἔμφυχον ἐν' οὐχ ἦττον δὲν ἐνθυμοῦμαι συγγραφεῖα ποιοῦντα χρῆσιν τῆς λέξεως σῶμα ἐν τῷ ἀναφέρειν οἷονδ' ἡ ποτε δοχεῖον· τοῦτο δὲ συμβαίνει διότι ἡ ἀρχαία φιλολογία δὲν περιῆλθε μέχρις ἡμῶν ὁλόκληρος, καὶ οἱ σωζόμενοι συγγραφεῖς δὲν εἶχον ἀξιώσεις νὰ ἐξαντλήσωσι τὸ λεξικόν. Μόνον τὸ κέρας ἔχει προστηθῆναι, ὅπερ οὐδὲ μεταφορᾷ εἶναι, διότι συνεχῶς κοσμεῖται ὑπὸ προτομῆς ἀγρίου ἢ κατοικιδίου ζώου. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἀγγείου ἐκαλεῖτο κεφαλὴ, ὅπως ἡ κυκλοτερὴς λεκάνη εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ τρίποδος, τὸ ἀκροκίονιον τὸ κιονόκρανον. Τὸ ἐξωτερικὸν κυπέλλου ἦν ἡ πρόσοψις αὐτοῦ. «Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, λέγει ὁ Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης, οἱ Μασσαλιῶται συνηθίζουσι νὰ θέτωσι τὰς φιάλας ἐπὶ πρόσωπον» (α), ἥτοι ν' ἀνατρέπωσιν ἵνα γίνωνται ὁραταὶ αἱ γραφαί, δι' ὧν εἰσι κεκοσμημέναι ἐξωθεν ἢ, ἀπλούστερον, ἵνα μὴ εἰσδύῃ κόνις. Κατὰ τινες γραμματικούς, ὁ κύαθος εἶχε δύο πρόσωπα· τῷδ' ἐν δὲ γινώσκόμεν τινες τοῦτων ἔχοντας δύο συναφεῖς προσωπίδας ὁμοιάζουσας πρὸς κεφαλὰς Ἰανοῦ.

Ἄπαντα σχεδὸν τὰ διάφορα μέλη τῆς κεφαλῆς ἀνευρίσκονται ἐν τοῖς ὅροις τοῖς ἐν χρήσει πρὸς περιγραφὴν κεραμίων. Τὸ μέτωπον, ἡ ῥίς, τὰ ὦτα, τὸ στόμα, τὰ χεῖλη, οἱ ὀδόντες, ὁ πώγων εἰσὶ κοινὰ τοῖς τε ἀγγείοις καὶ τοῖς ἀνθρώποις. Συνεχῶς τὸ πινάκιον ἢ πίναξ φέρει διάδημα, ἀναφέρονται δὲ παροψίδες ἔχουσαι χρυσὰς μίτρας. Πόσον

(α) Μασσαλιῆται φιάλας τιθέασιν ἐπὶ πρόσωπον.—Ἀθήναιος. Σημ. Μ.

ἀνατολικωτάτη εἶναι ἡ εἰκὼν ἐκείνη κροκοβαθοῦς προσώπου, ἣν σοφὸς Ἀθηναῖος ἀποδίδει εἰς ἀμφορέα προωρισμένον εἰς λατρείαν ἠθέλεν ἐκλάβει τις αὐτὸν ἀντὶ νέας Ἰνδῆς χαλκοχρόου, θυούτης εἰς τὰ εἰδωλά της. Περὶ ἀγγείου ἔχοντος ἄμβωνας λέγουσιν ὅτι ἀποκρύπτει τὸ μέτωπον, ὡς ἂν ὁ ἐγκλιδὼν ἄμβων ἦν ἡ κόμη του. Ὁ λύχνος ἔχει τὴν ῥινά του καὶ ὅταν ἔχη δύο ὀπὰς (μύξας — δίμυξος) παραβάλλουσιν αὐτὰς πρὸς μυκτῆρας. Πρέπει νὰ εἶναι τις ἐξωκειωμένος πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν ἀρχαίων, ἵνα μὴ ἐκλάβῃ ὑβριστικὰ τὰ φυσικὰ συμπεράσματα τὰ ἐκ τῆς εἰκόνης αὐτῆς συναγόμενα. Παρὰ τοῖς Ἑλληνιστῶν ἢ θρυαλλίς ἀπετέλει τὴν βλένναν ἢ μύξαν τοῦ λύχνου καὶ ἡ διπλῆ θρυαλλίς (δίμυξος) ἀνεμίμνησκεν αὐτοῖς τ' ἀποτελέσματα κορύζης. Αἱ νηπιόφροσύναι αὐταὶ εἰσιν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι εἰς πόνημα περὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων, καὶ προτιμῶ νὰ ὁμολογήσω αὐτὰς ἢ ν' ἀποσιωπήσω. Μὴ καὶ ἡμεῖς δὲν λέγομεν ἀπομύσσειν τὴν λυχνίαν; Ἡ λατινικὴ λέξις *nasiterna*, τρίμυξον ἢ τρίρρινον ἀγγεῖον, ἐφαρμόζεται εἰς τὴν οἰνοχόην, ἥς τὸ στόμιον ἔχει σχῆμα τριφύλλου.

Οὐδεμίᾳ ἐκφρασίᾳ εἶναι συνηθεστέρα καὶ ἀρχαιοτέρα τῆς τῶν ὠτων, ἥτοι τῶν ἐπιλαβῶν. Ὁ Ὅμηρος εἶδε τρίποδας ἔχοντας ὦτα. Συνεχῶς ἡ κύλιξ ἔν μόνον ἔχει οὖς, ἐν γένει ὅμως δύο (δίωτος), ἀνὰ ἐν ἐφ' ἐκάστης πλευρᾷ, ἢ τρία καὶ τέσσαρα, καὶ ἐνίοτε οὐδέν. Ταῦτα δικαιολογοῦσιν ἴσως τὸ γαλλικὸν λόγιον, *Kωφὸς ὡς ἀγγεῖον*, ὅπερ ὁ Βωμαρσαὶ ἐπεκάλλυνε καὶ οὗ τὴν ἀληθὴ σημασίαν ἔτρεφεν εἰπών, «Εἰμὶ κωφὸς ὡς λάρναξ.» Ἐθαύμαζον μὲν τὰ μικρὰ ὦτα, τὰ λεπτῶς διατετμημένα, ὡς τὰ τῆς Συρακουσίας Ἀφροδίτης, ἀλλὰ καὶ δὲν παρεώρων πτερύγιον πλατὺ, ὀλίγον ἐξωθηκὸς, ὅπερ ἀνεμίμνησκε τὰς πληγὰς τῶν νέων ἀγωνιστῶν ἐν τῇ παλαιστρᾷ. Οὐδόλως σπάνιον τὸ ν' ἀπαντήσῃ τις ἐπιλαβὰς κεκοσμημένας διὰ παρωτίου, ἀ-

πλοῦς μὲν κρίκους, ἀλλ' ὅμως πλανῶντας τὸν ὀφθαλμὸν ἐντελῶς.

Περίεργον ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶχον παράδοξον τρόπον τοῦ περιπτύσσεσθαι ἀλλήλους. Ἐνῶ ἐφίλουν εἰς τὸ μέτωπον τὸ ἄτομον, ὅπερ ἡγάπων, ἔσυρον τὰ ὦτα αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀσπασίμους οὗτος, ὅστις θὰ ἐφαίνετο ἡμῖν ἄσεμνος, ἔλαβε τὸ ὄνομα διλάθων ἀγγείων, τῆς χύτρας. «Δὲν ἀγαπῶ πλέον τὴν Ἀλκίππην μου, ἀναβοῶ κλαίων ὁ αἰπόλος τοῦ Θεοκρίτου, διότι, ὅτε πρὸ μικροῦ τῇ προσέφερα περιστερὰν, δὲν ἔσυρε τὰ ὦτά μου ἵνα μ' ἀσπασθῇ.»

Τὸ κυριώτερον μέρος τοῦ ἀγγείου εἶναι τὸ στόμα, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τοῦ ὑπουργήματός του, προκαλεῖ, οὕτως εἰπεῖν, σύγκρισιν πρὸς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα διὸ οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἔλειψαν νὰ ποιήσωσι τὴν παραβολὴν ταύτην, τὴν δὲ ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθεῖσαν εἰκόνα παρεδέχθησαν εἰς ἀπάτας τὰς μεταγενεστέρas γλώσσας. Ἀδιάφορον ἂν τὸ στόμα τυγχάνῃ μέγα ἢ μικρὸν, εὐμορφον καὶ ἀστραβές· ἕκαστον τῶν προτερημάτων τούτων ἢ ἐκάστη τῶν δυσμορφιῶν ὑπηγόρευε τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐπιθέτου, ὅπερ ἐφήρμοζον εἰς τὰ κατὰ τράπεζαν χρήσιμα σκεῦη καὶ ἀγγεῖα, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀγγεῖά τινα εἶχον δύο στόματα ἢ καὶ περισσώτερα, ὅπερ καὶ τοὺς δυσκολωτέρους ὥφειλε νὰ εὐχαριστῇ.

Τὰ χεῖλη σημαίνουσιν ἰδίως τὰ ἄκρα τῆς κύλικος. Ὁ πότης καὶ ἡ κύλιξ περιπτύσσουσιν ὁ μὲν τὴν δὲ, ἐκτὸς ἂν συμβάν τι παρακωλύσῃ αὐτούς. Προκειμένου περὶ πεπαλαιωμένου ἀγγείου, ὁ Ἕλλην δὲν διστάζει νὰ ἀποδώσῃ αὐτῷ χεῖλη ρικνήεντα· εἰ δ' εἶναι νέον καὶ ἔχῃ στόμα ἐπίμυκτες, λέγουσιν ὅτι ἔχει τὸ στόμα εὐθυμον. Τοὺς ὀδόντας ἀπαντᾷ τις ἐν τῇ λατινικῇ λέξει *tridentia*, ἣν οἱ λεξικογράφοι ἐξηγοῦσι διὰ τοῦ ἀγγείου ἔχον τρία πτερὰ ἢ τρία πτερύγια, τουτέστιν ἐπιλαβὰς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸν πώγωνα. Ὁ ποιητὴς Τιτίνιος ἀπεκάλει

μίαν τῶν κωμωδιῶν τοῦ Πωγωνίου διὰ τούτου δὲ δὲν ἐννόει ἀνθρώπινον ὄν, ἀλλ' ἀγγεῖον.

Τέλος ὁ λαιμὸς τοῦ ἀγγείου διετήρησε τὴν ἀρχικὴν ὁρισμὸν τοῦ, ὅστις φαίνεται τόσον ὀρθὸς καὶ σύμφωνος πρὸς τὸ πρᾶγμα. Ἰδιαίτερα ἐπίθετα σημαίνουν τὸν ἰσχνὸν λαιμὸν, τὸν ἐπιμήκη, μὲ αὐχέναν λίαν βραχὺν, πλατὺν λίαν ἢ στενὸν, λεῖον ἢ στρεψαύχενον. Συνεχῶς γίνεται λόγος περὶ τραχήλου λαγήνου· δὲν ἐσκέφθησαν ἄρ' ἔτι νὰ ποιήσωσιν ὅν ἔτι βῆμα καὶ ν' ἀναρτήσωσιν ὄρμον; Τοῦτο εἰκάζομεν ἐκ τῶν γεγραμμένων κεραμίων σκευῶν ἢ τῶν ἐν τύπῳ κεκοσμημένων, δὲν γινώσκω ὅμως κείμενον ἀναφέρον τοιοῦτό τι. Ὁ φάρυγξ ἀρμόζει ἰδίως εἰς τὸ οἰνηρὸν τεῦχος, διότι ἀπορροφᾷ τὸ ρευστὸν ὡς τέλειος οἰνοπότης. Ὅταν δύναται νὰ καταπῇ πολὺν οἶνον, λέγουσιν ὅτι ἔχει *διεσταλμένον φάρυγγα*.

Ἐξετάζοντες τὰ μέλη τ' ἀποτελοῦντα τὸν κορμὸν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, εὐρίσκομεν ὅτι τὸ ἀγγεῖον ἔχει ὦμους, θώρακα πλευράς, ἰσχία, νῶτα, λαγῶνα (γαστέρα), ὀμφαλὸν, ὀσφύν. Ὑποθεθέντος ὅτι οὐδὲν ἐλησμονήσαμεν, θὰ ἔλλειπε τὸ στῆθος καὶ, πρᾶγμα μᾶλλον συγγνωστὸν, ἡ καρδιά. Πόσον ἐμβριθῶς ἐμερίμνων οἱ Ἕλληνες ἐκεῖνοι ἐργάται! Κατεσκεύαζον ἐκπώματα ἢ ἀμφορεῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ χοῦς, ἐξ οὗ ὁ Προμηθεὺς ἐπλαττε τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καθίστων ἐκεῖνα ἀναίσθητα εἰς τὰς ὀδύνας, τὸ δὲ ἀγγεῖον, εὐτυχέστερον ὢν ἡμῶν, δὲν ἔχει συνείδησιν τῶν ἀλγηδόνων τοῦ. Μάτην ἀκρωτηριάζει τις αὐτὸ, κατατρίβει ἢ κατακαίει ἀσπλάγχχνως — τὰ πάντα ὑφίσταται ἀπαθῶς· ἀπεναντίας δὲ, ὅταν ἡ θερμαστρίς ἢ ἐψάνη ἢναι ἐκτεθειμένη εἰς τὸ πῦρ καὶ τὰ βάσανα καὶ ἡ ἀδημονία αὐτῆς μᾶς φαίνονται ἀφόρητα, αὕτη ἀρχίζει νὰ ψάλλῃ φαιδρῶς, διότι ὁ τρυσμῶδης ἤχος, ὃν παράγει τὸ θερμὸν ὕδωρ, καλεῖται τῆς ἐψάνης ἄσμα. Ὑπάρχουσιν ὀλίγα ἀρχαιότατα ἀγγεῖα, σχήματα ἔχοντα προτομῆς γυναικὸς,

ἅτινα ἐκπέμπουσιν ἐκ τῶν μαστῶν τὸ ρευστὸν. Αἱ ἀρχέτυποι αὗται προχόαι ἀναπληροῦσι τῶν συγγραφέων τὴν σιωπὴν· ἀπασαι δὲ εὐρέθησαν ἐν ταῖς νεκρουπόλεσι τῆς Κύπρου.

Ἀφοῦ ἐξετάσωμεν τοὺς δύο ὄμους ἀμφορέως ἀναφερομένου ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς, ἐρχόμεθα εἰς τὸ μεταμάσιον καὶ τὰ κῶτα τῶν ἀγγείων, μέλη ἅτινα οἱ Μεγαρεῖς παρέβαλλον πρὸς τὰς δύο τοῦ θώρακος πλάκας. Αἱ πλευραὶ καὶ τὰ ἰσχία συνεχῶς μνημονεύονται ὑπὸ τῶν κλασσικῶν συγγραφέων, ὁ δὲ Σοφοκλῆς ἀναφέρει περὶ χαλκοπλεύρου ὑδρίας. Ἐν τοῖς ἡμετέροις μουσεῖοις βλέπομεν πληθὺν πηλίνων ἢ ὑελίνων ἀγγείων κεκοσμημένων προεχούσαις πλευραῖς.

Ὁ λαγὼν ἀποτελεῖ τὸ κύριον στοιχεῖον τῆς κύλικος, πρὸς ἐκτέλεσιν δὲ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἔχει πρὸ πάντων ἀνάγκη τῆς ἀπαιτουμένης χωρητικότητος. Δὲν εἶναι ἄρα ὑδριστικὸν τὸ ἐπίθετον προγαστωρ, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δίδουσιν εἰς τινα ἀγγεῖα. Ἑλληνικὴ λάγηνος ἐνθυμεῖται μέγα φρονούσα ὅτι «ἔφερε βαλχικὰς τρυφάς». Περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀγγείου τινὸς προετίμων νὰ λέγωσι τὸ ἡτρον ἢ τὰ ἐγκατα· ὑπὸ τὴν αὐτὴν δ' ἐννοίαν ποιοῦσι λόγον καὶ περὶ τῶν ἐγκάτων τῆς φαρέτρας. Ὁ ὀμφαλὸς φαίνεται ἐπὶ τῶν δεπάστρων, ἰδίως τῶν πρὸς θυσίας χρησίμων, καὶ φυσικῶ τῷ λόγῳ κατέχει τὸ κέντρον· συνεχῶς δ' ἔχει σχῆμα δρυοβαλάνου. Ὡς πρὸς τὴν κοτύλην (ὀσφύν) αὕτη ἔδωκε τ' ὄνομά της εἰς ὀλόκληρον κλάσιν ἐκπωμάτων.

Ὡς πᾶς τις εἰκάζει, οἱ βραχίονες, ὁ ἀγκὼν καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ἀγγείων δὲν ἀποκλείονται τῆς ποιητικῆς τῶν ἀρχαίων γλώσσης· περὶ τούτου δ' οὐδόλως ἀμφιβάλλει τις ἅμα ἰδὼν ἀγγεῖον τυρρηνικὸν περικτῶν προτομῆν ἀνδρὸς ἔχοντος βάρβαρον τὴν ὄψιν καὶ τὰς χεῖρας προτεταμένας· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν δουλικῶν ἀπομιμήσεων τῆς φύσεως, ὁ Ἕλλην κεραμεὺς τόσον ἀγαπᾷ τὰ ἔργα του, ὥστε ἀδύνα-

τον νὰ μὴ δώσῃ αὐτοῖς τὰ μᾶλλον ἀναγκαστικά ὄργανα. Αἱ λαβίδες τῶν μικροτέρων σκευῶν, ὡς μεταξὺ ἄλλων τοῦ κώθωνος, (ποτηρίου Λακεδαιμονίων καὶ στρατιωτικῶν) ἀπεκαλοῦντο χεῖρες. Ὁ κύαθος ἔφερε δακτύλους. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐχρῶντο οἰνοφόρῳ ἀγγεῖῳ ἔχοντι σχῆμα *ψαλίου*, ἡ δὲ ἀθηναϊκὴ νεολαία ἐν τῷ παίζειν τὴν εὐγενὴ παιδιάν κώτταθον (α) μετεχειρίζετο πῶμα (ποτήριον) ὅπερ φαίνεται ὅτι ἦν συνώνυμον τῷ ἀγκῶνι τοῦ βραχίονος.

Ἀπολείπεται ἤδη νὰ ἴδωμεν ἂν τὰ κεράμια ἔχωσι κνήμας καὶ πόδας. Ἄπαντες θ' ἀπαντήσωσι καταφατικῶς εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Τὸ κέρας, ὅπως ἴσταται, εἶχε χρεῖαν ὑποστάτου, κρίκου προσηρμοσμένου ἐπὶ τινος βάσεως. Τοιαῦτα ὄργανα βλέπομεν εἰς κάρθαρον (δίωτον ποτήριον) ἐκ σαρδώνυχος, ὅπερ τυγχάνει ἐν τῶν κειμηλίων τῶν Βερσαλλιδῶν. Τὸν ὑστάτην παρέβαλον πρὸς τὸν κρίκον, τὴν περισκελίδα, ἣν αἱ γυναῖκες ἐπέδεον ἄνω τοῦ γόμφου, ὡς τὸ ψέλλιον τίθεται περὶ τὸν βραχίονα. Ὡς πρὸς τὸν πόδα τοῦ ἀγγείου, οὗτος εὐρίσκεται ἐν ταῖς ποιήσεσι τοῦ Ὀμήρου· οὐδὲν δὲ ἀπλούστερον τοῦ τρίποδος, οὗ τ' ὄνομα ἀρκεῖ ἵνα παράσχη ἰδέαν ὡς ἔγγιστα τοῦ σχήματός του. Μόνος ὁ πίθος, τὸ κολοσσαῖον ἐκεῖνο ἔργον τῶν ἀρχαίων κεραμέων, ἔμενεν ἀκίνητος· ἀντὶ δὲ νὰ εἰπωτὶν ἐν τῇ συναναστροφῇ « Δὲν ὑπάρχει », οἱ Ἕλληνες ἐχρῶντο τῇ παροιμιᾷ φράσει: « Ὡς τοῦ πίθου οἱ πόδες ». Προσθέσωμεν ὅτι εἶδος κεραμίων σπανίων, ὧν ὅμως τινὰ εὐρίσκονται εἰς τὰ μουτεῖα ἡμῶν, ἦν ὁ ἀστράγαλος — τὸ σφυρόν ἢ ὁ στοῦν τοῦ ποδός. (β)

(α) Ἡ παιδιὰ αὕτη (ἰωνικῶς κώτταθος ἢ ὀτταθος) εἰσῆχθη ἐκ Σικελίας εἰς Ἑλλάδα, ἐνθα κατέστη ἐκ τῶν μᾶλλον εὐαρέστων τῶν νέων μετὰ συμπόσιον — ἴδε λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας ὑπὸ Σμῆθ, μετάφρασις Δ. Πανταζῆ, σελ. 512, Ἀθήναιον καὶ Πολυδεύκην. Σ. Μ.

(β) Ὁ ἀστράγαλος ἦν εἶδος παιδιᾶς, ἰδίως τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παίδων, ἐνίοτε δὲ καὶ τῶν γερόντων· ἐν μέρει τὰ παρ' ἡμῶν κούτσι· ἴδε

Β'.

Οὕτω καταρτίζεται τὸ ἀγγεῖον ἐφωτισμένον δι' ὅλων τῶν ζωτικῶν ὀργάνων, φέρον τὰ μέλη του, κεκτημένον κεφαλὴν δι' ἧς σκέπτεται, σῶμα διατρανοῦν τὴν δυνάμιν του, ὅσῳ περιφρονοῦντα πᾶσαν σύγκρουσιν καὶ ὑπισχνούμενα διαρκῆ ὑπαρξίν. Τὶ ἄρα τῷ λείπει ἵνα κινηθῇ; Μὴ τάχα δὲν πειράται, ὡς ἡμεῖς, νὰ πῇ, νὰ χειρονομήσῃ, νὰ περιπατήσῃ; Οἱ Ἕλληνες ποιηταὶ εἶχον τόσον ζωηρὰν τὴν φαντασίαν, ὥστε δὲν ὑπεχώρουν πρὸ τοῦ τελευταίου τούτου ἀκολουθήματος τοῦ εὐτέχνου συστήματός των. Παρ' Ἀριστοφάνει δημοκράτης ἐνεργεῖ ἀπογραφὴν τοῦ πλούτου αὐτοῦ καὶ καλεῖ ἀλληλοδιαδόχως τὰ μαγειρικὰ σκεύη του, ἅτινα θέλει νὰ δωρήσῃ τῷ δήμῳ· λέγει δὲ

« Χώρει σὺ δεῦρο κινὰ χύρα καλὴ καλῶς
« τῶν χρημάτων θύραζε πρώτη τῶν ἐμῶν,
« ὅπως ἂν ἐντετριμμένη κανηφορῆς,
« πολλοὺς κάτω δὴ θυλάκους σρέψατ' ἐμούς. »
Καὶ πρὸς τὴν χύτραν, τὴν κωφεύουσάν·
« Ἡ χύτρα δεῦρ' ἐξίθι
« νῆ Δία μέλαινά γ' ὥς ἂν εἰ τὸ φάρμακον
« ἔψουσ' ἔτυχες ὦ Λυσικράτης μελαίνεται.

« Φέρε δεῦρο ταύτην τὴν ὕδριαν, ὕδριαφόρε,
« ἐνταῦθα. . . . » (γ.)

Παρά τῷ αὐτῷ ποιητῇ οἱ τοῦ ὑπογείου πίθοι ἡμέραν τινὰ ἀποβάλλουσι πᾶν ἀδελφότητος αἰσθημα καὶ λακτίζονται.

Ἐν γένει τὰ σκεύη τηροῦσι βαθεῖαν σιγὴν· εἰσὶ διακριτικὰ καὶ οὐδόλως προδίδουσι τὰ μυστικά τῆς οἰκογενείας. Ἡ λυχνία ἰδίως ἀποδεικνύεται ἀξία τῆς ἐπωνυμίας σιγηλῆς, ἣν τῇ ἀπονέμει ποιητὴς ἐν τῇ Ἀνθολογίᾳ, ἐκτὸς ἂν πταρνησθῇ, ὅπερ δὲν δύναται ν' ἀποφύγῃ καὶ ὅπερ ἐθεωρεῖτο ὡς αἴσιος οἰωνός. Ἀκούει πάντα τὰ λεγόμενα καὶ οὐδεμίαν παραλείπει τῶν

ὡσαύτως Λεξικὸν Ἑλλ. ἀρχαιολ. Σμῆθ ἐν λέξει ἀστράγαλος. Σ. Μ.

(γ) Ἐκκλησιάζουσαι. Ὁ Καταθείς, Ἀνὴρ Α. Σημ. Μ.

ἐπωδῶν ὅς οἱ συμπόται τερετίζουσιν ἐν ταῖς ἐρεσπερίσιν. Ὅσάκις καίει οἰκονομικῶς ἢ ἀμυδρὸν διαχέει φῶς, τοῦτο ἀποδίδουσιν εἰς τὴν οἰνοδαρῇ κατάστασιν τῆς, διότι πίνει τὸ ὑπερ ἀναλίσκει ἔλαιον, οἱ δὲ συγγραφεῖς προβαίνουνσι μέχρι τοῦ ν' ἀποκαλέσωσιν αὐτὴν ἀπρεπῶς μέθυσον ἢ ἀδηφάγον. «Θέλω μεταβῆ εἰς τὴν ἀγοράν, λέγει τις, ἵν' ἀγοράσω λυχνίαν μὴ μεθύουσαν». Ἐὰν ἡ λυχνία μεθύσκηται ἀπὸ ἔλαιον, πολὺ φυσικώτερον ἢ λάγνος μεθύσκειται ἀπὸ οἶνον, καὶ πολλὰ τῆς ἀκρασίας τῆς παραδείγματα δύναται τις ν' ἀναφέρῃ. Ποτήριον ὅπως οὖν βαθύ, πολὺ χωροῦν ὑγρὸν, κατηγορεῖτο ἐπ' ἀδηφαγία, περὶ λαγήνου δὲ πλήρους οἶνου ἐλέγετο ὅτι κλονίζεται ὡς Σειληνὸς μετὰ βάνχεια. Φιλοπότης μέμφεται ὡς ἔξῃς τὴν ὑδρίαν τοῦ «Διατὶ μεθύεις, ἐνῶ ἐγὼ νήφω, καὶ σὺ νήφεις, ἐνῶ ἐγὼ μεθύω. Οὕτω δὲν ὀφείλουσι νὰ πράττωσιν οἱ καλοὶ ἑταῖροι.»

Μ' ὅλον τὸν μελαγχολικὸν χαρακτῆρά του τὸ ἀγγεῖον δὲν εἶναι καὶ πάντοτε σπουδαῖον· ὅταν τυγχάνῃ πεπληρωμένον οἶνου μέχρι χειλέων, μειδιᾷ, οἱ δὲ εἰδήμονες, οἵτινες παρετήρησαν τὸ πρᾶγμα κατὰ τὰς ὥρας τῆς διαχύσεώς του, βεβαιοῦσιν ὅτι ἔχει ἡδὺ τὸ μειδιάμα καὶ δὲν χράται ὀλολυγῇ χαλεπῇ. Ἡ λάγνος μάλιστα ἔχει τὸ δῶρον τοῦ λόγου, διότι ἐνῶ κερνᾷ οἶνον, ὁμιλεῖ διὰ φωνῆς μελιφθόγου καὶ ἡχνέσεως καὶ οἱ συμπόται ἅπαντες θέλγονται ἐκ τῆς ἁλίου μελωδίας τῆς. Δὲν χράται τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ἀλλ' ἰδιώματι βαρβάρῳ, παραδόξῳ, ἀκαταλήπτῳ τοῖς μᾶλλον σοφοῖς, ποιητικῇ ὡς τὸ τερέτισμα τῆς χελιδόνος· ὥστε δὲν πρέπει νὰ ἐπιμένωμεν φρονούντες ὅτι τὰ ἀγγεῖα στεροῦνται πνεύματος. Καὶ ἐνταῦθα δὲ ἀνεφέραμεν περὶ ἀγγείου ἐνθυμουμένου ὅτι ἔφερεν εἰς τοὺς κόλπους του «τὰς ἡδονὰς τοῦ θεοῦ τῆς ἀμπέλου» καὶ ἐκφραζομένου ἐξαιρέτως. Ἡ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τεθειμένη θερμαστρὶς ἀρχίζει νὰ ᾄδῃ, ὅχι ὡς συνετρισμμένον ἀγγεῖον, ἀλλὰ με ῥυθμὸν τέρποντα τοὺς ἀκροατάς.

Δυστυχῶς ἐν Γαλλίᾳ ἡ ὑδρία ἐν τῷ μεταβαίνειν συνεχῶς πρὸς ἱδρευσιν συντρέβεται (α)· οἱ ἀρχαῖοι ὅμως εἶχον τὸν λεπτὸν τὸ φρόνημα, ὥστε δὲν παρεδέχοντο ὅτι ἀγγεῖον τι χρησιμεῦσαν αὐτοῖς ἐπὶ ἔτη ἐδύνατο νὰ κατασυντριβῇ λογικῶς, ῥιπτόμενον κατὰ τοῦ τέρματος ἢ συγκρούμενον πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ φρέατος. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ὑφίσταντο σχέσεις στενόταται μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πράγματος; οἳ σήμαρον δὲν ὑπάρχουσι, τὰ δὲ κεράμια σκεύη ἀπετέλουν μέλος τῆς οἰκογενείας. Ὅτε ὁ ἀμφορεὺς ἡλικιοῦτο, ἀπεκάλουν αὐτὸν σερίφην (γεροντοκόριτσον) καὶ μετιχειρίζοντο ὡς συγγενῇ, ὀλίγον μεμακρυσμένον λ. χ. ὅτε δὲ μετὰ μακρὸν καὶ πολύμοχθον στάδιον αἱ ἐπιλαβίδες δὲν ἴσταντο πλέον καὶ αἱ πλευραὶ αὐτοῦ κατέπιπτον εἰς τὴν ἐλαχίστην σύγκρουσιν, δὲν ἔλεγον ὁ ἀμφορεὺς συνετρίβῃ, ἀλλὰ τέθνηκε, καὶ ἦν ἡ ἡμέρα ἐκείνη πένθιμος ὡς εἰ ἀπώλετο προμήτωρ σεβαστή. Ἐνίοτε ὤφειλον νὰ θρηνήσωσιν ἐπὶ αἴῳ θανάτῳ· ἀπρόοπτον συμβάν δηλονότι συνέτεμε τὸν βίον ὑδρίας εὐέλπιδος. Ἐν τοῖς Βατράχοις τοῦ Ἀριστοφάνους ὁ Διόνυσος ἀναβοᾷ λυπηρῶς·

... Τὸ τρυβλίον τὸ πελυσινὸν τέθνηκέ μοι.

Ἐν περιλήψει ἔχομεν ὁλόκληρον κλάσιν ἀντικειμένων ἀψύχων μὲν τὸ φαινόμενον, ἐχόντων δὲ τὴν ἁρμογὴν τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, τὰς δυνάμεις του, τὰς ἀρετάς του, τὰς κακίας του, ὁμιλούντων, γελώντων, πινόντων καὶ ἀποθησκόντων ὅπως καὶ οὗτος. Τί ἡμπόδιζε ταῦτα νὰ πηδήσωσιν ἐκ τοῦ κυλικείου, ὅπου εἰσὶ διατεταγμένα φιλαρέσκως, ἀναλόγως πρὸς τὸ ἀνάστημά των, καὶ νὰ γείνωσιν ὅστ' αὐ καὶ σὰρξ ἐν τῷ χρόνῳ ἢ ἐλαχίστη πτῆσις τῆς ἑλληνικῆς φαντασίας δύναται νὰ ἐνεργήσῃ τὸ θαῦμα τοῦτο; Ὁ νοῦς τῶν πολλῶν καὶ οἱ κωμι-

(α) Καὶ παρ' ἡμῶν ὑπάρχει ἀνάλογον λόγιον περὶ ὑδρίας ἢ σταμνας. Σημ. Μ.

κοί ποιηταὶ κατώρθωσαν νὰ λύσωσι τὸ πρόβλημα μεθύσου· τινες ἀποκαλέσαντες ἀμφορεῖς, λαφύκτας (α), ἀσκούς οἴνου, ἀπαράλλακτα ὅπως ὁ Σαϊκσπῆρος ἀποκαλεῖ τὸν Φαλσταφ αὐτοῦ πῖθον ἀνθρώπου. Καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὰ σχιστὰ ἀγγεῖα διαρκοῦσι πλεῖον, ἐὰν ἐπιμελῶνται τῆς βεβλαμμένης ὑγείας των, τὰ δὲ ἄνευ λαβίδων ἀγγεῖα, ἅτινα ἀγνοοῦσι πόθεν νὰ βάλωσιν, εἰσὶ καὶ δύσκολα καὶ λεπτολόγα, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἀττικῆς κωμωδίας.

Ἑλληνικά τινα ἀγγεῖα ἐκαλοῦντο ἔρηβοι (β), ἄλλα δὲ εὐροῦχοι καὶ μοιχοί. Ἐκπωμά τι ἦν τέκνον τῆς φάρυγγος καὶ ποτήριον ἐφευρεθὲν ὑπὸ Θηρικλέους τοῦ Κορινθίου ἐπωνομάσθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τέκνον Θηρικλέους (γ). Πολλάκις κύρια ἀτόμων ὀνόματα ἐλήφθησαν ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ σκευῶν, καὶ γινώσκουμεν ἀνθρώπους, πρὸς δὲ καὶ ἡμιθέους, καλουμένους Κέραμον, Στάμνιον, Ἄρσον, Κύλικα, Κύαθον, Κάρθαρον, ὡς καὶ γυναῖκας φερούσας τ' ὄνομα Ὀρκα καὶ Κοτύλη.

Δὲν ἐνδιατρίβομεν περὶ τὰ ὀνόματα ἅτινα ἐδανείσθησαν ἐκ τῶν ζώων, καθόσον μάλιστα σχετικῶς ὀλίγιστα εἰσι ταῦτα. Τὸ κέρας πόρρω ἀπέχει τοῦ ἡμετέρου θέματος, διότι οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι ἐλάβανον ἀληθῆ κέρατα, ἅτινα μετέβαλον εἰς ποτήρια· διὸ περιοριζόμεθα εἰς τὸ ν' ἀναφέρωμεν τὸν μυκτῆρα τῆς λυχνίας καὶ τοῦ σταλακτικοῦ κλιθάνου, τὰ πτερὰ τῆς οἰσύας, ἅτινα, πλεκόμενα περὶ πῆλιν ἀγγεῖα, ἐχρησίμευον ὡς περικαλύμματα αὐτῶν, τέλος τὰ πτερύγια, ἢ τρία δηλονότι

(α) Ὁ Ἀθήναιος ἀναφέρων περὶ λεπτοσῆς λέγει ὅτι τὸ ποτήριον τοῦτο ὠνομάσθη ἀπὸ τῶν εἰς τὰς μέθας καὶ τὰς ἀσωτίας πολλὰ ἀναλισκόντων, οὓς λαφύκτας καλοῦμεν. Κύλικες δ' ἦσαν μεγάλοι. Ἐν γένει ἐν τῇ ΙΑ'. κεφαλαίῳ τοῦ πολυτίμου τούτου συγγραφέως δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ ἴδῃ πολλὰ καὶ καλὰ, πόσων εἰδῶν ἐκπώματα εἶχον οἱ ἀρχαῖοι, κτλ.

(β) Παρ' Ἀθηναίῳ ἐκπωμα. Σημ. Μ.

(γ) Παρὰ τῇ αὐτῇ συγγραφῇ Θηρικλείου. Σημ. Μ.

προσαρτήματα, ἀποτελοῦντα τὰς ἐπιλαβίδας τοῦ τριανώδους. Συνεχῶς δὲ ὁ πυθμὴν κύλικος ἐξομοιοῦται πρὸς ῥίζαν δένδρου.

Ἰκανὰ διεσώθησαν γεγραμμένα ἀγγεῖα, τινὰ δ' ἐπίχρυσα, ἀπάντων τῶν ῥυθμῶν καὶ ἀπασῶν τῶν ἐποχῶν, πλασμένα ἐν σχήματι ποδῶν, κνημῶν, προσωπείων, προτομῶν, ζωδίων ἢ ὀλοκλήρων συμπλεγμάτων, τὸ δὲ Λοῦδρον κατέχει πλουσιωτάτην καὶ ποικιλωτάτην συλλογὴν. Ἀδύνατον νὰ εἰπώμεν πόσιν δόσιν εὐφυίας οἱ Ἕλληνες κεραμεῖς κατέβαλον ἵνα πλάσωσιν ἅπαντα τ' ἀριστουργήματα ταῦτα, καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν ν' ἀκολουθήσωμεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἐν ᾧ ἡ τολμηροτάτη φαντασία ὑπόκειται εἰς τὸν ὀρθὸν καὶ πρακτικὸν νοῦν. Τὰ ἀγγεῖα ὅμως ταῦτά εἰσιν ἄξια νὰ συλλεχθῶσι καὶ νὰ καταστῶσι γνωστὰ διὰ τοῦ τύπου, ὅπερ ἔσεται διὰ τὴν ἀρχαιολογίαν ὅτι διὰ τὴν φιλολογίαν εἶναι αἱ κωμωδίαὶ τοῦ Ἀριστοφάνους. Εὐκόλον εἶναι τοιοῦτον ἔργον, διότι οὔτε πολλὰς ἐρεῦνας οὔτε πολυμάθειαν ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς συνέσεως.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Ο ΤΑΠΕΙΝΟΣ ΒΙΟΣ.

Ὁ ταπεινὸς βίος, δι' οὗ ἐννοοῦμεν κατὰστασιν ζωῆς οὐδόλιως μὲν ἐχούσης τὰ πομπῶδες τῶν ἀνθρωπίνων ματαιιοτήτων, ἀλλ' ἐπαρκούσης εἰς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, ἐλογίσθη αἰετοῦ, καὶ ὕπως ὑπῆρξεν ὁ εὐδαιμονέστερος παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Οἱ ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐμπειρίᾳ μεταξὺ αὐτῶν διαπρέψαντες αὐτὸν τοῦλάχιστον ἐξελέξαντο. Αἱ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομαί, αἱ λαμπραὶ ἀποσκευαί, αἱ ὑψηλαὶ προσηγορίαι καὶ ἡ πληθὺς τῶν κολάκων καὶ τῶν ἀκολουθῶν καθιστῶσι τὸν κατέχοντα αὐτὰ ἐπίφθονον πρὸς τοὺς